GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publica r

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

NR. 121. *Duminecă 15 (27) Iulie* **1884.**

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 se începe unŭ **nou abonamentu,** la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** și străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonațĭ ca se binevoiéscă a-șĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea ḍiarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Brașovŭ în 14 (26) Iulie.

Despre aceea, că dualismulŭ a creatŭ monarchiei nóstre multe și grave dificultățĭ interióre sunt, credemŭ, aḍĭ toțĭ convinșĭ; puținĭ vorŭ fi însĕ, carĭ vorŭ sci aprețiа pe deplinŭ marile inconveniente, ce i le prepară dualismulŭ în afară.

Bine că avemŭ unŭ guvernŭ centralŭ și că în casa cenușiă de lêngă palatulŭ împĕrătescŭ din Viena conduce unŭ singurŭ ministru afacerile esterióre ale întregei monarchii, dér de cândŭ acéstă monarchiă a fostŭ divisată în două state, dintre carĭ fie-care urméză o direcțiune politică deosebită, are interese, dorințe și aspirațiunĭ deosebite, nu mai scimŭ, care dintre aceste interese sunt representate în afară de cătră diplomația nóstră; nu scimŭ unde încetéză interesele Germanilorŭ, unde ale Ungurilorŭ, unde ale Slavilorŭ, carĭ dela începutulŭ erei Taaffe esercită asemenea unŭ gradŭ însĕmnatŭ de influință în guvernarea statului austriacŭ și unde se începŭ interesele comune ale monarchiei.

De nenumĕrate orĭ ni s'a datŭ ocasiunea sĕ vedemŭ pe Maghiarĭ, gerându-se ca singurii representanțĭ adevĕrațĭ ai intereselorŭ monarchiei în întru și în afară. Pressa maghiară împarte la sfaturĭ de totŭ felulŭ, conjură, amenință și bruschéză aci pe câte unŭ poporŭ din monarchiă aci pe altulŭ din afară, fără de a mai cercetá décă jóca rolulŭ celui chiămatŭ séu a celui nechiămatŭ. Gazetele unguresci se pórtă ca și cândŭ Maghiarii și diplomații ar fi aceia, carĭ au se pună la cale nu numai monarchia, ci și Orientulŭ și póte și Europa întrégă.

Este ridiculŭ acéstă îngâmfare a unorŭ foi unguresci dar în cele mai multe casurĭ și fórte provocătóre. Vĕḍurămŭ cum li-a rĕspunsŭ de curêndŭ organulŭ Nemțilorŭ centraliștĭ din Austria, cărora își permitŭ ale dá sfaturĭ și ale prescrie atitudinea, ce sĕ-o observe față de Slavĭ. Li-a spus'o verde că organisațiunea internă a împĕrăției nu depinde dela Maghiarĭ și de aceea simpatiele și antipatiile lorŭ nu potŭ avé nicĭ o însemnătate politică decisivă pentru desvoltarea ei.

Décă foile maghiare s'ar mulțămi a împărți sfaturĭ și dojenĭ numai între marginile monarchiei, ar mai merge cum ar mai merge. Atuncĭ inconvenientele, ce le nasce slăbiciunea lorŭ de a crede, că tóte trebue sĕ se îndrepte după gândulŭ și după dorința Maghiarilorŭ, ar rĕmâné o cestiune interióră. Dér ele se credŭ chiămate a jucá acestŭ rolŭ și față de statele independente din Orientŭ, mai alesŭ față de Sĕrbia și de România și aicĭ se nasce întrebarea décă amesteculŭ Maghiarilorŭ în politica esterióră a monarchiei nu servesce mai multŭ spre a compromite interesele ei, decâtŭ ale sprijiní.

A crede că interesele specifice maghiare în Orientŭ sunt identice cu acele ale monarchiei ar fi o mare eróre. S'a vĕḍutŭ nu numai odată că este o deosebire între judecata celorŭ din Peșta și a celorŭ din Viena încâtŭ privesce misiunea monarchiei în Orientŭ. Cum se nu fie, décă chiar și în privința principielorŭ de guvernare în lăîntru nu sunt înțeleșĭ?

Maghiarii înainte de tóte nu recunoscŭ interese comune ale monarchiei, carĭ se sté peste interesele domnirei lorŭ de rassă. Insĕ, deórece trebue sĕ se supună durei necesitățĭ a uniunei reale cu Austria, se folosescŭ de unŭ șiretlicŭ, simulândŭ mare alipire de interesele monarchiei și esplicându-le apoi după cum le vine lorŭ la socótélă.

Unŭ singurŭ casŭ va esplică de ajunsŭ acéstă metodă. In România mai multe societățĭ s'au decisŭ de a serbá aniversarea revoluțiunei lui Horia dela 1784. România este unŭ statŭ independentŭ și după constituțiunea ei nu póte fi interḍisŭ nimĕnui de a serbătorí unŭ evenementŭ istoricŭ ca celŭ memoratŭ.

S'a născutŭ însĕ întrebarea décă aceea sĕrbare nu este de natură de a compromite bunele relațiunĭ dintre România și monarchia nóstră, silindu-o pe acésta din urmă sĕ intervină pentru ca serbarea sĕ fie oprită?

Cine au pusŭ acésta cestiune? Foile maghiare. Și pentru cine sĕ fie oprită serbarea? Totŭ pentru foile maghiare, ca ele sĕ aibă dreptate cândŭ ḍicŭ că acea serbare este îndreptată în contra Austro-Ungariei.

De unde și până unde? Revoluțiunea lui Horia n'a fostŭ îndreptată nicĭ în contra Austriei, nicĭ în contra Ungariei, nicĭ în contra dinastiei habsburgice, ci numai și numai în contra tiraniei nemai suferite a boerimei din Ardélŭ. Și décă acești tiranĭ dela 1784 au fostŭ Ungurĭ, urméză óre de aicĭ, că sĕrbarea rĕscólei țĕranilorŭ în contra lorŭ atinge onórea séu interesele monarchiei?

Fórte bine a rĕspunsŭ o fóiă din Viena, că ambasadorulŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ are afacerĭ multŭ mai urgente, decâtŭ ca sĕ se gândéscă a cere dela guvernulŭ românŭ, ca sĕ oprescă serbarea mișcării sociale ardelene din 1784 în România.

Foile unguresci găsescŭ însĕ — póte nu fără resonŭ — că acea serbare este incompatibilă cu interesele specifice maghiare și de aceea cerŭ în gura mare, ca se nu fie tolerată și, pentru ca se afle ascultare la Viena și Bucurescĭ, susținŭ că întregŭ planulŭ serbărei vine dela „opozițiunea din România, care ar stá în serviciulŭ Rusiei.“ Una din foile peștane face chiar, în contra obiceiului sĕu, cele mai marĭ complimente d-lui Brătianu și chiar persónei regelui în speranță că vorŭ oprí memorata serbare.

Noi nu credemŭ că guvernulŭ centralŭ din Viena se va simți îndemnatŭ a face unŭ pasŭ greșitŭ în acéstă afacere numai spre a cruța susceptibilitatea presei maghiare; și mai puținŭ însĕ ne vine a crede, că d. Brătianu ar puté fi sedusŭ prin complimentele și lingușirile celorŭ din Peșta de a face „represiunĭ energice“ în prejudițiulŭ libertății țĕrei sale.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Toulon, 26 Iuliu. — In cursulŭ ḍilei de erĭ au fostŭ 14 morțĭ de coleră; în Marsilia 17.

Roma, 26 Iuliu. — La granița Tirolului fù stabilită o carantină de cincĭ dile.

Cairo, 26 Iuliu. — In Massaua (Masova; la litoralulŭ Abisiniei, pe o insulă în marea roșiă, cu 8000 locuitorĭ) a fostŭ unŭ mare cutremurŭ, care distruse multe case, ér corăbiile le aruncă în drépta șĭ în stânga. Locuitorii înspăimântațĭ fugiră în interiorulŭ țĕrii.

Cronica ḍilei.

Citimŭ în „Egyetértés“ din 24 Iuliu următórele: »Redacțiunea nóstră a primitŭ astăḍĭ unŭ plicŭ de epistole. Adresa de pe acestŭ plicŭ e scrisă în limba maghiară. Oficiulŭ postalŭ din Sisecŭ a pusŭ pe plicŭ stampila și a trimisŭ scrisórea îndĕrĕptŭ, cu următórea observare pe reversŭ: „Wenn Sie mit Kroatien arbeiten, wollen Sie entweder kroatisch schreiben, oder deutsch; denn wir brauchen, Gott sei Dank, die barbarische Sprache nicht. Dies zur Richtschnur.« (Décă avețĭ de aface cu Croația, scriețĭ séu croățesce séu nemțesce, căcĭ noi, harŭ Domnului, n'avemŭ lipsă de limba vóstră barbară. Acésta pentru orientare).

*

Gazeta săsescă guvernamentală din Sibiiu »Herm. Ztg.« traduce o parte din articululŭ lui „Ellenzék« despre Horia și Cloșca, publicatŭ și în Nr. de Vinerĭ 13/25 alŭ G. T. apoi ḍice: »E de temutŭ, ce grózà sciu sĕ bage acești publiciștĭ în cetitorĭ; pare că pe toțĭ diplomații, trecutului, presentului și chiar și pe ai viitorului i-au înfundatŭ în pusunarulŭ lorŭ. Acésta îțĭ aduce aminte de acei comicĭ bunĭ, carĭ își păstréză seriositatea, în vreme ce privitorii rîdŭ din inimă de eĭ și adeseorĭ și de prostiile lorŭ. Politicii dela »Ellenzék“ voescŭ sĕ se înalțe mereu și cadŭ în tragicomedia nebuniei.«

*

Astă seră trupa ungurescă de aicĭ va representá o dramă în trei acte a lui Csyky Gergely, întitulată: «Familia Stomfay.“

*

Vestitulŭ oposantŭ Starcevicĭ a mersŭ în Dalmația, sĕ se sfătuéscă cu cei mai de căpeteniă membri ai partidei croate despre starea lucrurilorŭ de acum. Elŭ rógă pe profesorĭ, sĕ îndemne pe abiturienții dalmatinĭ, sĕ mérgă la Agramŭ la universitate, și nu la Viena și la Grațŭ, unde se germaniséză.

*

Ministerulŭ instrucțiunii publice românŭ a cumpĕratŭ pentru museulŭ din Bucurescĭ colecțiunea de plante a d-lui Porcius, membru alŭ academiei române. Ea va înlocuí colecțiunea d-lui Brânză, ce a fostŭ distrusă prin foculŭ dela universitate. Colecțiunea cuprinde o parte mare din Flora Europei și costă 5000 lei.

*

La Galațĭ a sositŭ unŭ transportŭ de 500 cai, cumpĕrațĭ din Rusia pe sama armatei române.

*

Bĕtrânulŭ și vestitulŭ Millo, artistulŭ, se află în Bráila, vrêndŭ sĕ dea câte-va representațiunĭ.

*

Recoltele comunei Pipirugŭ, din România, au fostŭ distruse în 4 Iuliu de plóie torentială și cu petră, ce a căḍutŭ peste ele.

*

Unŭ corespondentŭ alŭ ḍiarului vienesŭ »Tagblatt« scrie, că în Petersburg s'a descoperitŭ o nouă conjurațiune împotriva Țarului.

*

»L'Italie« descrie visita unui deputatŭ polonezŭ făcută lui Kraszewski în Magdeburg. Ilustrulŭ poetŭ nu mai lucră nimicŭ, ci citesce mereu. Deputatulŭ crede, că de va stá poetulŭ încă multă vreme în închisóre, va fi rĕu de elŭ. De altfelŭ elŭ nu se póte plânge de tratarea, ce o întêmpină la păzitorii sĕi.

*

»Norddeutsche Allg. Ztg.“ desminte scirea dată de panslavista gazetă Sweta, că Germania ar pune pedicĭ

politicei asiatice a Rusiei, și ḑice, că nicĭ unŭ ḑiarŭ germanŭ nu póte desaprobá împlinirea misiunei culturale, a Rusiei în Asia.

*

»Gazeta Krakowska« spune, că se facŭ marĭ pregătirĭ pentru primirea Ţarului în Varșovia. Scopulŭ conspiratorilorŭ descoperițĭ, se crede, că a fostŭ, după uciderea Ţarului, rĕscularea guvernamentelorŭ vestice ale Rusiei împotriva stăpânirei.

*

Rusia este amenințată de ciumă în partea sa orientală. Ḑiarele din Kars spunŭ, că după raportulŭ consulului rusescŭ din Bagdadŭ, cordonulŭ sanitarŭ trasŭ din Persia până la Baku nu mai póte oprí lățirea epidemiei, care există acolo.

*

Călătoria regelui și reginei Romăniei la Belgradŭ și la Sofia s'a amânatŭ pentru 15 Octombre.

*

Conferința din Londra a hotărîtŭ, la propunerea Franciei, sĕ stăbiléscă unŭ provisoriu de 12 lunĭ în cestiunea financiară a Egipetului. Waddigton a fostŭ însărcinatŭ cu elaborarea lui.

*

D. Tecchio, președintele senatului italianŭ și-a datŭ dimisiunea din causa bĕtrêneţei. Depretis, ministrulŭ președinte stăruiesce și îndémnă pe Tecchio, sĕ-șĭ retragă dimisiunea.

*

Demonstrațiunea din Hyde-Park în contra camerei Lordilorŭ este aprobată de cele mai multe ḑiare din Londra. Intre altele ḑice »Daily News‹ : »Insă-șĭ Londra s'a pusŭ în fruntea mișcărei. Energia și inteligința țĕrii vorŭ urmá esemplulŭ ei.« Conservatorii și-au luatŭ gândulŭ de a mai face o contra-demonstrațiune.

*

Se scrie că Dunărea (superióră) a scăḑutŭ la Tuttlingen așa de tare, că în multe locurĭ o poțĭ trece cu piciorulŭ.

*

Pela mijloculŭ lunei lui Augustŭ principele Nicolae alŭ Muntenegrului va face o visită principelui Alexandru alŭ Bulgariei în capitala lui.

*

Președintele Thibaut, și cei doi vice-președințĭ, Ţack și Lantsheere, ai camerei belgiane s'au alesŭ toţĭ trei dintre clericalĭ.

*

Ḑiarele din New-Jork publică o scrisóre, prin care Logan declară, că este gata a primí candidatura pentru postulŭ de vice președinte alŭ statelorŭ unite. Independenții au ținutŭ o conferență, luândŭ resoluțiunĭ împotriva formărei unei noue partide, care voiesce sĕ sprijinéscă candidatura de președinte a lui Cleveland.

*

Din Corunna se vestesce, că vaporulŭ spaniolŭ »Gijon‹ s'a ciocnitŭ cu celŭ englesŭ »Laxham.‹ Amêndouĕ s'au cufundatŭ, 56 călĕtorĭ au scăpatŭ pe vaporulŭ; spaniolŭ „Santo Domingo.‹

*

Ministrulŭ de esterne alŭ Belgiei a cerutŭ unŭ creditŭ pentru susținerea unui representantŭ belgianŭ în Vaticanŭ.

*

E cunoscutŭ, că contele de Paris a dăruitŭ 50,000 francĭ pentru nefericiții și lipsiții orășenĭ din Marsilia și Toulon, trimițêndŭ chiar pe fratele sĕu, pe ducele de Chartres, sĕ le împartă. Spunŭ și credŭ unele ḑiare, că acești banĭ s'au împărțitŭ ca unŭ mijlocŭ pentru propagandă monarchistă la poporulŭ din Sudŭ, așa că ar trebui sĕ ḑicemŭ, că monarchiștii francesĭ sĕ folosescŭ până și de coleră pentru scopurile partidei lorŭ. Despre acésta s'a amintitŭ de altfelŭ și în ședința consiliului municipalŭ alŭ Parisului.

*

Impĕratulŭ Germaniei Wilhelm a plecatŭ Joi din Gastein la Ischl, sĕ cerceteze părechia imperială austriacă.

*

La prima adunare a sinodului ecumenicŭ din Constantinopolŭ pentru alegerea patriarchului s'a născutŭ certă între cei ce suntŭ pentru și contra lui Ioachimŭ. După cum scrie unŭ corespondentŭ de acolo, cătră »România,« alegĕtorii s'au și păruitŭ.

*

Ḑiarele din America spunŭ, că unŭ omŭ anume Iohn Brown espune unŭ pesce dresatŭ, care esecută o mulțime de comedii într'unŭ basinŭ luminatŭ cu lumină electrică.

Mișcarea studenţilorŭ în Agram.

Scirile cele mai nouĕ, ce le primimŭ din Agram ne spunŭ, că mĕsurile severe luate de cătră guvernŭ în contra studenților demonstranțĭ, din care causă trebue se sufere toțĭ tinerii dela universitate, au produsŭ în capitala croată mare indignare. Se vede, că în urma acéstă guvernulŭ și-a modificatŭ ordinulŭ privitorŭ la sistarea esamenelorŭ dela universitate, dândŭ voie acelorŭ tinerĭ, carĭ n'au luatŭ parte la adunările studenților, ca sĕ pótă depune esamenele, dér și aicĭ a făcutŭ o restricțiune, cerêndŭ ca acei studențĭ, carĭ *sunt în prepusŭ* a fi fostŭ de față la adunărĭ, numai după ce îșĭ vorŭ fi datŭ *cuvêntulŭ de onóre*, că n'au participatŭ la ele, sĕ fie admișĭ la esamene. Rectorulŭ universității Lorcovicĭ, care a refusatŭ de a esecutá ordinele severe ale guvernului, este îmbrățișatŭ de junime în modŭ demonstrativŭ. Studenții se pregătescŭ ai face o ovațiune grandiósă.

Cercetările din urmă au descoperitŭ vre-o ḑece tinerĭ, carĭ au luatŭ parte la adunarea din 13 l. c., în care s'a subscrisŭ faimosulŭ manifestŭ antiguvernamentalŭ. Mai mulțĭ dintre studenții, carĭ au fostŭ interogațĭ, au declaratŭ în fața comisarului regescŭ, că nu vorŭ sĕ'lŭ recunóscă și nu vorŭ sĕ-i dé rĕspunsŭ, deórece privescŭ funcțiunea lui de nelegală.

Se asigură, că îndată ce se va terminá cercetarea, ceea ce se speră că se va întêmplá aḑi mâne, se vorŭ începe earăși esamenele la universitate; acei tinerĭ însă, carĭ au luatŭ parte la adunările studenților nu vorŭ fi admișĭ cu nicĭ unŭ prețŭ la esamene, ér dela cei bănuițĭ se va cere, cum amŭ arătatŭ, cuvêntulŭ de onóre.

Modalitatea ce a născocit'o guvernulŭ croatŭ de a împedecá pofta lui de rĕsbunare cu postulatulŭ opiniunei publice, nu ni se pare a fi nicĭ practică, nicĭ înțeléptă. Este mai multŭ ca probabilŭ, că unii tinerĭ dintre cei bănuițĭ fiindŭ constrînșĭ a-șĭ da cuvêntulŭ lorŭ de onóre, vorŭ refusa acésta cu tóte că n'au luatŭ parte la adunare. Tinerii ușorŭ se aprindŭ și mulțĭ dintre ei vorŭ suferi împreună cu părinții lorŭ din causa acésta. Alții mai slabĭ de ângerŭ vorŭ dá póte cuvêntulŭ de onóre, ce li se cere, cu tóte, că au fostŭ de față la adunare și astfelŭ vorŭ fi adușĭ în posițiunea tristă de a comite unŭ actŭ imoralŭ, spre a-șĭ puté depune esamenele.

In casulŭ de față indulgența ar fi fostŭ multŭ mai recomandabilă și ar fi dusŭ mai curêndŭ la scopŭ. Așa însĕ nu credemŭ că se vorŭ liniști spiritele. Nu credemŭ nicĭ oficioșilorŭ carĭ asigură, că „energica procedere" a Banului față de universitate ar fi făcutŭ o mare impresiune între studențĭ și ar fi aprobată de toțĭ din Agramŭ. Așa ceva ni se pare, după cele ce s'au petrecutŭ, chiar imposibilŭ.

Mĕsurile coercitive luate de guvernulŭ croatŭ în contra junimei universitare, nu vorŭ contribuí dér, decâtŭ numai spre a-lŭ face cu totulŭ nepopularŭ și chiar urîtŭ la Croațĭ.

Mr. Sargent, Bismarck și Statele unite.

Fostulŭ ambasadorŭ americanŭ la curtea germană din Berlinŭ, Mr. Sargent, spunŭ gazetele sosite din New-York, a căḑutŭ îndată ce a pusŭ piciorulŭ pe pĕmêntulŭ patriei sale, în mânile jurnaliștilorŭ, carĭ voiau sĕ afle tóte dela elŭ. Aici a găsitŭ elŭ prilegiu sĕ se pronunțe asupra persónei și politicei principelui Bismarck cu multă libertate și fără nicĭ o sfială.

Mr. Sargent se teme că și următorulŭ sĕu M. Kasson — măcarŭ că e unŭ țepănŭ diplomatŭ — va ave de furcă cu conducĕtorulŭ navei statului genmanŭ după cum și elŭ a avutŭ. După părerea lui Sargent, principele Bismarck va ajunge adeseorĭ în calea intereselorŭ statelorŭ americane, continuândŭ a-șĭ desvoltá activitatea sa politică după sistemulŭ de până acum și tóte trebile se vorŭ sfîrșĭ atuncĭ, numai și numai cu o simplă esprimare a părerei de rĕu, față cu ambasadorulŭ dela Berlin. Urmărindŭ în acestŭ chipŭ șirulŭ ideilorŭ sale, exambasadorulŭ vorbesce și de pré neinsemnata valóre rĕsboinică a flotei statelorŭ unite, carĭ state sunt avisate la bună voința puterilorŭ, fără a-șĭ puté ajutá. Umilitórea tratare, ce-au suferit'o statele unite în afacerea Lasker, o privesce Sargent de unŭ semnŭ alŭ neputinței isvorite din lipsa unei flote de rĕsboiu mai puternice; luândŭ în samă acéstă slăbiciune a țĕrii avemŭ temeiu, sĕ nu privimŭ cu atâtŭ entusiasmŭ candidatura lui Blaine a politicului celui așa de întreprinḑĕtorŭ. Mr. Sargent atribue maioritățiĭ poporului germanŭ și mai cu sémă părței celei inteligente, aplecărĭ liberale, ca și cum ele s'ar potriví și îndreptá după politica internă a principelui Bismarck. Décă Lasker arŭ fi fostŭ unŭ dușmanŭ alŭ patriei sale, ḑice Sargent, atuncĭ douĕ din trei părțĭ ale națiunei germane ar trebuí sĕ acusămŭ ca și pe elŭ!!!

Lipsa de bibliotecĭ în Câmpia.

Din Câmpia, în luna lui Iuliu.

Multe și numĕróse sunt lipsele poporului românŭ din aceste părțĭ, nicĭ una însĕ nu e așa de sĕmțită ca lipsa mijlócelorŭ culturale, pentru clerŭ și poporŭ. In Câmpia vastă — dintre Clușiu și Oșorheiu unde poporulŭ românŭ trăesce în masse mai compacte ca orĭ unde, nu se află o singură reuniune de lectură, o singură bibliotecă română, c'unŭ cuvêntŭ lipsesce ceea ce mai vêrtosŭ ar puté sĕ înainteze progresulŭ intelectualŭ alŭ poporului.

Junimea română din aceste părțĭ părăsindŭ băncile scólei a părăsitŭ de odată și cetirea cărților frumóse și folositóre căcĭ din lipsa mijlócelorŭ materiale neputêndu-șĭ procurá bibliotecă proprie, se înstrăinéză din ce mai tare de studiu și literatură până ce cu timpulŭ cufundându-se cu totulŭ în lucrurile casnice și economice, abia îșĭ mai póte conservá primele conturĭ ale unei culturĭ scientifice.

FOILETONŬ.

Din Basmele scandinave.

Cele trei frunze carĭ cântă.

Traducere de Iôn S. Spartali.

(Urmare).

Nu trecŭ multŭ după asta și Eva născŭ încă unŭ băiatŭ. Asta erá o fericire neașteptată. Tótă ḑiulica îngrijá de copilașĭ.

Intr'o nópte prințu ḑise: „Iți aducŭ veste dela părinții tĕi. Soru-ta mai mare vrea sĕ se mărite, vreai sĕ te ducĭ la nuntă cu amêndoi copilașiĭ?

Ea primí bucurosŭ și cândŭ sĕ plece dînsu îĭ ḑise: »Făgăduesce-mĭ, că nu o să dai pe față taina traiului nostru.«

»Iți făgăduiescŭ din tótă inima,« rĕspunse dênsa.

A doua ḑi plecă la palatulŭ tătâne-sĕu, împĕratulŭ. Toțĭ o primiră cu brațele deschise. Mumă-sa vitregă iar o întrebă în tóte felurile. Eva însĕ se ferí sĕ-ĭ spuie ceva și se întórse acasă.

Peste câtă-va vreme după aceea Eva născŭ o fată Nu mai putea de bucuriă și totŭ mereu îșĭ binecuvênta stéua.

Intr'o nópte, bărbatulŭ sĕu venĭ mai tárḑiu ca de obiceiu. Dênsa îlŭ întrebă din ce pricină întârḑiase, iar elŭ îĭ rĕspunse: „Am fostŭ în țéra ta șĭ-țĭ aducŭ veștĭ noi. Soru-ta mijlocià vrea sĕ se mărite. Décă vréi, poțĭ sĕ ieai câte-șĭ trei copilașii și sĕ te ducĭ la nuntă. Numai sĕ-mĭ făgăduescĭ, că nu o să dai pe față taina traiului nostru.‹

Dênsa îĭ făgădui ear, se puse în carulŭ de aurŭ și porni.

Mama-sa vitregă ér începŭ s'o întrebe și pentru că nu putea scóte nimicŭ din gura ei, începŭ sĕ umble cu vicleșugŭ; începŭ sĕ laude pe copii Evei.

«Ce drăguțĭ sunt! ce frumoșĭ și gingașĭ sunt! Negreșitŭ că sémĕnă cu tatălŭ lorŭ. Trebue sĕ fie frumosŭ bărbatŭ tatălŭ lorŭ.«

Nevinovata Eva se înduioșă auḑindŭ atâtea laude: și uită făgăduiala și spuse că nu scie ce felŭ este fața prințului bărbatulŭ ei pentru că nu i-a vĕḑut'o nicĭ odată.

Vicléna de mumă-sa ridică mânile la cerŭ auḑindŭ așa minune. Pe urmă ḑise supĕrată: »Dar ce felŭ de omŭ sĕ fie elŭ décă fuge sĕ nu-lŭ vĕḑĭ nevastă-sa, și cum poțĭ răbda una ca asta?

Biata Evă, supĕrată tótă, o întrebă că ce trebue sĕ facă.

„Am sĕ mĕ gândescŭ eu,« rĕspunse vicléna.

Mai într'un târḑiu îĭ aduse o cremene, unŭ amnarŭ și o luminare de céră și-i ḑise: »Sĕ te scolĭ peste nópte binișorŭ; sĕ frecĭ cremenea asta pe amnarŭ, sĕ aprinḑĭ luminarea și sĕ-țĭ vedĭ bărbatulŭ. Numai, sĕ iai séma sĕ nu-lŭ deștepțĭ.«

Eva plecă acasă. Insĕ când ajunse nu mai era totŭ așa de mulțămită nicĭ totŭ așa de linistită ca mai nainte, de și frunzele fermecate cântau necontenitŭ. Se gândea numai la incercarea ce avé sĕ facă.

Peste nópte, când adormí prințulŭ, dênsa se sculă, aprinse luminarea și se apropiă binișorŭ de patŭ. Prințulŭ erá de o frumsețe nemai pomenită. Se uita la dînsu și nu-i vené să-șĭ mai ia ochii de la elŭ și totŭ plecându-se mai multŭ ca sĕ-lŭ vĕḑă mai bine, picà o picătură de céră pe peptu-i. Eva stinse numai decâtŭ luminarea. Insă era pré târḑiu. Prințulŭ se sculă spăriatŭ. Frunzele atuncĭ tăcură, palatulŭ sĕ prefăcŭ în clipă într'o peșteră plină cu felŭ de felŭ de fére și prințulŭ orbi.

Nenorocita femeiă, se aruncă la piciórele lui cu lacrimile în ochĭ rugându-lŭ sĕ o ierte.

Dînsu îĭ ḑise: »Măi rĕsplătitŭ fórte rĕu că te am iubitŭ așa de multŭ. Insĕ te iertŭ, șĭ-țĭ dau drumulŭ. Alegețĭ cu tóte astea orĭ sĕ te întorcĭ la tatălŭ tĕu orĭ sĕ remâi cu mine.«

Eva plânse și mai cu amarŭ auḑindu-lŭ că-i ḑice vorbele astea. »Vĕdŭ eu bine, că nu maĭ ertatŭ de câtŭ numai din buze, căcĭ décă m'ai fi ertatŭ din inimă, nu m'ai întreba de vréu sĕ mĕ întorcŭ la tata. Eu vréu sĕ trăescŭ cu tine tótă viața.«

Apoi îlŭ luă de mână și-lŭ duse sub alunișŭ; și îi s'ar fi ruptŭ inima vĕḑêndŭ pe biata femeiă asta tênĕră umblândŭ prin pădure cu copilașii în brațe și cu bărbatu-sĕu de mână.

După ce umblară câtŭ umblară, prințu îĭ ḑise:

„Ce veḑĭ înaintea ta, draga mea?

„Vĕdŭ numai copacii pĕdurii,« rĕspunse dênsa.

După ce mai merseră puținŭ, ér o întrebă că »ce vede înaintea ei?« și dênsa ér îĭ rĕspunse, că vede numai copacii.

Er porniră înainte și aide, aide, mai merseră o bucată. Apoi o întrebă ér că „ce vede înaintea ei?« și dênsa de astă-dată îĭ rĕspunse: »Mi se pare că vĕdŭ o

Lucrulŭ se póte uşorŭ esplicá: Unŭ tênĕrŭ teologŭ pentru esemplu păşindŭ pentru prima dată în parochia sa abia póte se-şĭ câştige ceea ce are de lipsă pentru viaţă şi este departe de a mai puté jertfi câte doi séu trei fiorinĭ spre a-şĭ procurá vre-o carte. Astfeiŭ elŭ se vede silitŭ a se înstrăina din di în di mâi multŭ de studiu şi cetire pănă cândŭ în fine nicĭ că mai este în stare a apreţia meritulŭ opurilorŭ de sciinţă.

Acésta este causa, că pe la noi bărbaţii aleşĭ nu întru atâta se numĕră după sciinţă cêtŭ mai vêrtosŭ după avere. Cine sunt capii Câmpiei? Boii. Cine are mai mulţĭ boi, acela e mai învĕţatŭ, mai vĕdutŭ şi mai iubitŭ. Apoi că óre ajutorat'a vre odată pe cineva prin contribuirile sale, séu că óre aflâse în casa lui măcarŭ o singură carte séu gazetă românéscă, făcut'a vr'unŭ bine pentru poporulŭ română, aceea nu se cércă. Ba sunt şi proprietarĭ marĭ, proprietarĭ de deci de mii, la a cărorŭ case nu poţĭ aflá nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ diarŭ, o singură carte de cetitŭ şi cu tóte astea se pretindŭ a fi bărbaţĭ aleşĭ şi conducĕtorĭ bietului poporŭ. Cum va inainta poporulŭ sub atarĭ conducĕtorĭ?

Din norocire însĕ avemŭ şi escepţiunĭ. Avemŭ şi bărbaţĭ pĕtrunşĭ de binele comunŭ şi carĭ se gândescŭ la salutea poporului sĕu. Una însĕ ar fi de doritŭ ca aceştia sĕ desvólte mai multă activitatea.

La lucru ómenĭ bunĭ, la lucru, căcĭ nu mai e timpŭ de dormitŭ. Tóte s'au conjuratŭ în contra nóstră elementele inimice prădéză bĕtrêna holdă. N'avemŭ scolĭ, nu libertate, n'avemŭ dreptŭ, n'avemŭ decâtŭ fórte rĕstrînse mijlóce. Décă şi sub atarĭ împrejurărĭ ni-am mai pututŭ câştiga ceva cultură pe la şcolĭ, grijiţi sĕ nu o pierdemŭ, ci sĕ o desvoltămŭ.

Cei ce sunt în stare sĕ nu întârdie a jertfi câtŭ potŭ pentru înfiinţarea de bibliotecĭ comune şi pentru a se întruni cu toţii fruntaşĭ şi poporŭ în reuniunĭ de lectură. Sĕ nu ne lăsămŭ unulŭ pe celălaltŭ, ci sĕ păşimŭ odată la lucru, căcĭ cine va puté nega necesitatea bibliotecelorŭ? Cine nu cunósce folosulŭ reuniunilorŭ? Cine nu scie, că cetirea aduce sciinţă şi că fără sciinţă e cu neputinţă a conduce unŭ poporŭ. Unŭ Câmpénŭ.

Colera în Franţa.

Dr. Marcovicĭ din Bucurescĭ după cum amŭ anunţatŭ se află acum în Toulon. Causa, de ce ostaşii nu morŭ în aşa mare numĕrŭ, după cum morŭ ceilalţĭ orăşenĭ o esplică elŭ aşa: Ingrijirea, cea bună şi grabnică, ce au ostaşii în spitalulŭ lorŭ punŭ mai de vreme pedecă morţii; la ceilalţĭ orăşenĭ îngrijirea acésta se negligă: doctorii, dice elŭ nu ajungŭ séu nu vinŭ la ei, decâtŭ cândŭ bóla se pronunţă mai cu putere, devenindŭ mai grea de învinsŭ, ér uneorĭ ei nu vinŭ, de locŭ. Nu se miră déră, că din acestia morŭ şi trebue se móră mai mulţĭ.

x

Colera începe a se lăţi şi prin prejurulŭ oraşului Arles. S'au constatatŭ, că din 12 casurĭ de mórte, 9 mai totdéuna sunt de coleră; într'o nópte au muritŭ 4 inşĭ.

x

Dr. Libbertz, care a întovărăşitŭ pe Koch în călĕtoria sa în Franţa sudică publică o dare de sémă despre observările sale, din care împrumutămŭ şi noi câte-va şire: »Despre modulŭ cum se introducŭ în canalulŭ digestivŭ materiile infectate, arĕtămŭ unŭ esemplu, pe care cu ochii noştri l'amŭ vĕdutŭ. Intr'o şatră apróре de portŭ se vêndŭ adecă fructe, dulceţurĭ etc. Pe dinaintea şetrei curge unŭ văgaşŭ — pe văgaşe se aduce apa în Toulon şi în ele aruncă ómenii apoi şi necurăţenii. Negustorii socotescŭ de bună apa acésta şi cu ea îşĭ recorescŭ mărfurile lorŭ, pe care le vêndŭ apoi ómenilorŭ.

Déca privimŭ noi posiţiunea oraşului Toulon din tóte părţile, ni se impune fără voe ideea, că localisarea unei epidemii pe unŭ astfelŭ de locŭ e posibilă chiar îndată după întêlnirea ei. La începutŭ nu se scia însĕ sigurŭ, de e colera asiatică séu de nu este şi aşa fugiră din oraşŭ o mulţime de ómenĭ — unii deja infectaţĭ, carĭ duseră şi bóla mai întâiŭ în Marsilia. La începutŭ se vorbia aicĭ numai de mórtea unui singurŭ studentŭ dela liceulŭ din Toulonŭ. Epidemia isbucni întraceea în unele părţĭ ale oraşului, a trebuitŭ sĕ fie déră dusă acolo de mai mulţĭ infectaţĭ...«

»După ce s'a încuibatŭ colera în Marsilia, a pututŭ sĕ-şĭ facă apoi drumŭ şi în alte părţĭ în acelaşŭ chipŭ, în care veni aci dela Toulon.« —

Insciinţare.

Duminecă în 22 Iuliu v. (3 Augustŭ n.) a. c. se va ţiné în comuna Rêşnovŭ adunarea generală a despărţământului I. (Braşovŭ şi Trei-scaune) alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ.«

La acéstă adunare sunt învitaţĭ toţĭ prietinii şi binevoitorii »Asociaţiunei.«

Braşovŭ 14 Iuliu v. 1884.

In numele comitetului desp. I.

Ionŭ Petricŭ, protopopŭ şi directorŭ. — Andreiŭ Bârsanŭ, actuarŭ.

Diverse.

Iubire modernă de mamă. — Nu de multŭ s'a întêmplatŭ în Viena următorulŭ faptŭ: D-na Francisca Fuchs o vĕduvă de 28 de anĭ, care venise din Brünn cu copila sa chemă într'o di în casă organele poliţiei, sub pretestŭ că fiica sa e nebună. Provocării poliţailorŭ de a-i urmá, sĕrmana copilă s'a opusŭ cu bărbăţiă. Venindŭ mai târdiu unŭ medicŭ, constată, că fata se află în stare normală şi că nu e nicĭ decum alienată. Acum începŭ copila a plânge amarŭ şi mărturisĭ, că mamă-sa voiesce sĕ se scape de dênsa din motivulŭ, că bărbatulŭ, cu care ea vrea sĕ se căsătorescă în Brünn, privesce copila ca o piedecă pentru căsătoriă. Ce mamă fără inimă

*

Curiosităţĭ la înmormêntărĭ. — Francesco Sales, care studia în Padua drepturile şi care fiindŭ de 18 anĭ cădŭ în nisce frigurĭ mortale, lăsă prin testamentŭ anatomiei trupulŭ sĕu. Rudolfŭ Agricola şi Achiles Statius voia sĕ fie îngropaţĭ în haine de călugărĭ dominicanĭ. Gingaşulŭ poetŭ Petrarca alese pentru înmormêntarea sa vesmintele Franciscanilorŭ. Ludovicŭ Cortusius, profesorŭ de dreptŭ în Padua († 1418) dicea adeseorĭ: ›Calea către lumea cealaltă e uşoră de găsitŭ; mergĭ pe ea cu ochii închişĭ.‹ Prin testamentŭ elŭ opri pe moştenitorii sei, sĕ-i sĕ pórte doliu; cerŭ ca 12 fete îmbrăcate în verde, sĕ-i ducă cosciugulŭ şi sĕ-i cânte cântece de veseliă. Călugărilorŭ augustinĭ le dete voe sĕ mérgă după conductulŭ sĕu, ca sĕ nu turbure veselia îngropării cu hainele lorŭ negre şi posomorite. — Unŭ cărţierŭ mare din Milanŭ lăsă urmaşilorŭ sĕi prin testamentŭ însărcinarea, sĕ-I jupóie pelea şi cu ea sĕ acopere o masă pentru jocŭ de cărţĭ, ér ósele sĕ i le tae în forme regulate şi sĕ le dea tovarăşilorŭ sĕi jucătorĭ. — Bortey unŭ nobilŭ englesŭ mortŭ la 1823 în Knight Bridge, muri desmirdându-se cu căţĕluşii sĕi. Intr'o călĕtoriă ce-o făcuse elŭ prin Francia şi Italia fŭ scăpatŭ odată din ghiarĕle morţii. Urmaşii acestui câne erau singurii sĕi amicĭ, iĭ ţinĕ într'o sală pompósă, punêndŭ sĕ le pórte de grijă doi servitorĭ, carĭ nu sĕ mişcau în vecĭ de lângă ei. Când murea câte unŭ câne Bortey ilŭ îngropă cu pompă mare cu popĭ, coşciuge, făclii, scurtŭ ca pe ómenĭ de némŭ mare. Murindŭ şi elŭ însărcină prin testamentŭ pe rudele sale sĕ sculpteze în peatră pe cânii sĕi şi sĕ-I aşedę împrejurulŭ monumentului de pe mormêntulŭ sĕu! Şi după mórte — recunoscinţă!...

*

Puterea dragostei. — S'a întêmplatŭ de curêndŭ în Peşta următórea scenă interesantă: Dómna Schwartz, care se despărţise de bărbatulŭ sĕu, se înamoră într'unŭ tinĕrŭ cu numele Götz aşa de tare, încâtŭ se căsători cu dînsulŭ. Acesta la o lună de dile după cununiă plictisitŭ de traiulŭ ce-lŭ purtá, se decide s'o părăséscă. Dómna observândŭ intenţiunea iubitului sĕu se hotărăsce, ca în casŭ de necredinţă sĕ-lŭ omóre mai întâi pe elŭ apoi sĕ se omóre pe sine. Götz o şi părăsĭ într'o di. Dómna Schwartz, vĕdêndŭ, că nu se mai întórce, începŭ a-lŭ căutá pe tóte stradele capitalei. In diua următóre îşĭ cumperă vestminte bărbătescĭ, le îmbrăcă şi punêndu-şĭ o barbă falsă, sĕ duse la casa unde locuiá Götz, şi cândŭ eşi acesta afară, ilŭ urmări până lângă unŭ podŭ, unde era mai puţină lume. Aicĭ scóse unŭ cuţitŭ, năvăli asupra necredinciosului iubitŭ şi-i înfipse cuţitulŭ în grumazŭ. Din norocire gulerulŭ fiindŭ cam tare, Götz fŭ numai uşorŭ rănitŭ. Adunându-se lumea, amêndoi cădură în mânile poliţiei. D-na Schwartz negă înaintea tribunalului, că a avutŭ intenţiunea sĕ omóre pe favoritulŭ sĕu; afirmă, că scopulŭ i-a fostŭ sĕ-lŭ ciontéscă numai şi aşa sĕ nu-lŭ mai pótă iubi altă femeiă. Tribunalulŭ din Budapesta acusă pe d-na Schwartz pentru crima de rănirea grea corporală şi tabla regéscă o condamnă la doi anĭ de închisóre.

*

Inteligenţa unei ştiuce. — In Aquarium la Neapole s'a făcutŭ o interesantă observare, din care se pare, că şi peştii au pe lângă instinctŭ şi ceva inteligenţă. Pe o ştiucă în Aquariu o nutria posesorulŭ ei cu peştişorĭ. Intr'o di a pusŭ o placă de sticlă între ştiucă şi peştişorĭ. Peştele răpitorŭ dândŭ năvală asupra lorŭ se lovesce binişorŭ în nasŭ. Mai repeţesce încă odată ataculŭ, şi se retrage într'unŭ colţŭ. După câteva dile placa de sticlă o dă la o parte şi peştişorii începŭ a înota liberĭ în Aquariu chiar şi împrejurulŭ ştiucei. Acésta gândindu-se totŭ la placa de sticlă, se sperià acum şi fuge de ei, pe carĭ altă dată îi mâncá bucurosŭ.

*

Sinuciderea unei copile pentru unŭ finicŭ. — In Dessau s'a sinucisŭ o fetiţă de 10 anĭ pentru unŭ finicŭ. Micuţa a fostŭ trămisă la unŭ comerciantŭ, sĕ cumpere soda de trei finicĭ. Ea a cumpĕratŭ însă numai de doi şi unulŭ şi-lŭ ţinŭ pentru sine. Frica de pedépsa, ce o asceptă acasă a îndemnat'o sĕ se omóre. — Părinţĭ, carĭ vĕ iubiţĭ copii vostri, fiţĭ cu precauţiune în aplicarea pedepselorŭ, căcĭ rĕu aplicate în locŭ sĕ îndrepte pe copii, îi strică şi mai tare, ba uneorĭ îi aducŭ la desperare!

Convocare.

Ioane Conţiu, Carolŭ Lipták, caval. Anton Meinong, Anton Stark şi Elia Varna, carĭ inainte de 25 de anĭ şi-au absoloitŭ studiele gimnasiale din Oradea mare, fiindcă domiciliŭ lorŭ nu-mĭ este cunoscutŭ, prin acésta sunt poftiţĭ a se presentá la iubileulŭ nostru de 25 anĭ, ce se va ţiné 20 Augustŭ a. c. la Oradea mare.

Lugoşŭ, 25 Iuliu 1884.

din însărcinarea mai multorŭ scolarĭ

Michaile Bésán.
notarŭ publ. regescŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

casa mare a cărei învelitóre strălucesce ca arama. — Este palatulŭ soru-mi mai marĭ. Dute la dînsa, spunei multă sĕnătate din partea mea şi rógă-o sĕ priméscă pe băiatulŭ nostru d'ântâi şi sĕ-lŭ ţiă până s'o face mare, pentru că eu nu potŭ sĕ intru sub acoperemêntulŭ ei şi nicĭ tu nu trebue s'o laşĭ sĕ vie la mine. Suntemŭ despărţiţĭ unulŭ de altulŭ pentru veciă.«

Eva făcŭ precum o îndemnase bărbatulŭ sĕu de şi o durea inima ca sĕ se despartă de copilaşulŭ ei.

Eva fŭ primită cu multă omeniă de cumnată-sa şi numai cu greu o putŭ îndupleca sĕ nu viă după fratesĕu în pădure.

După aceea nenorociţii noştri drumeţĭ îşĭ cătară de drumŭ mai departe. Cândŭ fură mai încolo, dênsulŭ ér o mai întrebă de două orĭ că ce vede ea înaintea ei şi dênsa rĕspunse că nu vede decâtŭ copacii pădurii. Er mai merseră o bucată, şi cândŭ o întrebă pentru a treia óră, că ce vede înainte-i, dênsa îi rĕspunse că vede o casă mare a căruĭ învĕlişŭ sclipesce ca argintulŭ.«

— Este palatulŭ surorii mele mijlocii, rĕspunse Hat. Du-te la dênsa şi o rógă sĕ ia pe copilulŭ nostru d'alŭ doilea şi sĕ-lŭ ţină până ce va cresce mare. Dér sĕ nu o laşĭ sĕ vie sĕ mĕ vĕdă, pentru că suntemŭ despărţiţĭ pentru veciă.«

Eva făcŭ tocmai aşa.

După acea plecară mai departe şi orbulŭ ér o întrebă de două orĭ că ce vede dênsa înaintea ochilorŭ, şi Eva ér iĭ rĕspunse că nu vede de câtŭ copacii pădurii. Însĕ cândŭ o întrebă a treia óră, ea îĭ spuse că »vede o casă mare alŭ cărei învĕlişŭ sclipesce ca aurulŭ.‹ — Este palatulŭ sororei mele mai micĭ, rĕspunse dînsulŭ. Du-te la dênsa, spune-ĭ cine eştĭ, şi o rógă sĕ ia pe fetiţa nóstră şi sĕ o créscă, dar sĕ nu o laşĭ sĕ vie.«

Eva făcu totŭ aşa.

Insĕ cândŭ veni clipa sĕ se despartă de copiliţa ei uită de porunca bărbatu-sĕu. Nu se mai gândi se opréscă pe cumnată-sa sĕ nu-şĭ vadă fratele. Sora lui cea mică alergă la dênsulŭ şi-lŭ luă de gâtŭ.

Dênsulŭ îngălbeni ca unŭ mortŭ şi dise neveste-si: »Draga mea, nu trebuia să-ţĭ calcĭ făgăduiala.‹

Şi d'odată se lăsă unŭ norŭ peste dênsulŭ, şi când se ridică norulŭ în susŭ, elŭ nu se mai vĕdŭ.

Işĭ póte închipui orĭ-cine cum i se sfêşia inima bietei, femei. Işĭ rupea mânile şi plângea. Pierduse totŭ ce avea mai scumpŭ în lume. Şi cumnata-sa era tare mâhnită. După ce plânseră multă vreme amêndouĕ, se puseră a gândi cum sĕ găséscă pe prinţulŭ. Eva era hotărîtă se bată lumea întrégă numai sĕ-lŭ găséscă.

După multă chibzuinţă cumnata-sa iĭ dise:

„Nu potŭ sĕ te sfătuescŭ într'altŭ felŭ de câtŭ să te ducĭ la muntele ălŭ mare care este dincolo de pădure. Acolo trăiesce o smeóică bĕtrână, pe care o chiamă Berta; este fórte învĕţată şi numaĭ dênsa-ţĭ póte spune ce sĕ facĭ.«

Eva sĕrută pe cumnată-sa şi plecă singură rĕsbătêndŭ pădurile şi câmpurile.

Către séră era aşa de obosită că abia putĕ sĕ mai umble. Insĕ zări înaintea ei licărindŭ o lumină; îşĭ strînse puterile, şi aide, aide, merse până ce ajunse dinaintea unei văgăunĭ în muntele ălŭ 'naltŭ. Pentru că uşa era deschisă, întră dreptŭ înăuntru. Acolo stă împrejurulŭ unui focŭ mare o mulţime de Smei, bărbaţĭ, şi femei, şi mai susŭ stá o babă măruntă, sbârcită şi ca ciuma de urîţă.

Eva credêndŭ că asta este Berta cea învĕţată de care-i vorbise cumnată-sa, se apropiă de dênsa, şi după ce se ploconi la ea, îi dise:

„Bună séra, dragă mamă!«

Smeóica cea bătrână se sculă, se uită mirată la străină şi-ĭ dise: „Cine eştĭ, tu, care-mĭ ai disŭ aşa vorbă bună? De cincĭ sute de anĭ de cândŭ sunt aci, nimenĭ până adĭ nu mi-a disŭ încă »dragă mamă.«

Eva îi povesti tóte întêmplările ei şi o întrebă décă scie dênsa cumva unde-i era soţulŭ ei iubitŭ.

»Nu sciu — rĕspunse Berta — dar pentru că mi-ai disŭ »dragă mamă« dorescŭ sĕ te îndatorezŭ. Am o soră care este încă odată aşa de mare ca mine şi care póte sĕ-ţĭ spue cumva ceva.‹

Eva îi mulţămi şi dormĭ nóptea în peşteră. A doua di unŭ smeu micŭ fŭ însărcinatŭ sĕ-i arate drumulŭ pe care trebuia sĕ se ducă.

Berta îi dise: „Iţĭ poftescŭ o călĕtoriă bună şi-ţĭ poftescŭ încă sĕ ţi se isbêndéscă totŭ ce dorescĭ. Póte că nu-o sĕ ne mai vedemŭ nicĭ odată, dér, pentru că mi-ai disŭ »dragă mamă« îţĭ dăruiescŭ róta asta de torsŭ. Câtă vreme o vei avé, nu ai sĕ fii tristă o clipă în lipsă pentru că cu dênsa torcĭ ca nouĕ furcĭ d'odată.«

Eva mulţămi smeóicii pentru róta aceea, care era de aurŭ, pe urmă porni cu smeulŭ celŭ micŭ.

(va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.20	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.95	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Rentă de hârtiă 5%	88.80	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	114.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.10	Renta de hârtiă austriacă	80.85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.50	Renta de arg. austr.	81.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.10	Renta de aurŭ austr.	103.25
Bonurĭ rurale ungare	101.60	Losurile din 1860	135.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Acțiunile băncei austro-ungare	857.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	305.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25	Act. băncei de creditŭ austr.	304.60
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.74
		Napoleon-d'orĭ	9.66½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Iulie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	93½	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	»	95¼	»	——
» convert. (6%)	»	97	»	98
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	34	»	——
Credit fonc. rural (7%)	»	102	»	102¾
» „ „ (5%)	„	90½	„	91
» » urban (7%)	»	101	»	102
» » » (6%)	»	97	»	98
» » » (5%)	»	87¼	»	88
Banca națională a Românieî	»	1325	»	1435
Ac. de asig. Dacia-Rom.	»	328.	»	345
« » » Națională	»	238½	»	—
Aurŭ	»	5 30.	»	.—
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieței Brașovŭ

din 26 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.16	Vênd.	9.18
Argint românesc	»	9.10	»	9.15
Napoleon-d'orĭ	»	9.64	»	9.67
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.96
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.62	»	5.66
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Nr. 587—884. 2—3

Concursŭ.

La scólele grănițerescĭ sunt următórele stațiunĭ de învĕțătorĭ de conferitŭ:

1. La scóla din Voila, comitatulŭ Făgărașului și la cea din Riualbŭ, comitatulŭ Hunedórei postulŭ de învĕțătoriu diriginte cu salare anuale de câte 300 fl. val. austr.

2. La scóla din Copăcelŭ postulŭ de învĕțătoriu secundariu cu salariu anualŭ de 180 fl. v. a.

3. La scóla din Țințarĭ postulŭ unŭ alŭ treilea învĕțătoriu cu salariu anualŭ de 150 fl. v. a.

4. Eventuale la scóla din Orlatŭ postulŭ de învĕțătoriu adjunctŭ cu salariu anualŭ de 200 fl. v. a.

La toțĭ cuartirŭ liberŭ și lemnele necesarie pentru focŭ.

Aceia, carĭ voiescŭ a ocupá una din stațiunile numite au de trămite cererea lorŭ provĕḑută cu tóte documentele prescrise de lege, celŭ multŭ până la 14 Augustŭ an. cur. la „Comitetulŭ administrativŭ alŭ fondului scolariu alŭ foștilorŭ grănițarĭ din „regimentulŭ românŭ I. în Sibiu.

Inlocuesce pe deplinŭ vinulŭ finŭ de Bordeaux.

Acestŭ *vinŭ negru escelentŭ și fără îndoielă celŭ mai bunŭ alŭ Ungariei* póte fi pusŭ în privința cualitățiĭ sale superióre *alăturĭ cu vinurile fine de Bordeaux* și medicii cei mai de frunte îlŭ prescrie cu cele mai bune succese celorŭ ce suferŭ de *anemiă, stare fisică slăbită,* precum și *reconvalescențilorŭ* s. a.

Veritabilŭ e numai atuncĭ décă atâtŭ *eticheta* câtŭ și capsula și *dopulŭ* fie-cărei sticle *va aré marca de mai susŭ înregistrată la tribunalŭ deodată cu firma.*

Se capĕtă *în sticle împlute la noi* la domnii **Emil Porr** la stéua roșiă (rothen Stern) în *Brașovŭ, G. W. Grohmann* în *Sibiiu, Csiki Lukáts, Konya Sándor, Riskas Bela, Hirschfeld Sándor, Gergely Ferencz* și *Novák Viktor* în *Clușiu* precum și în cele mai multe orașe și la tóte băile (scaldele) Transilvaniei.

10—25

Învitare de abonamentŭ la cele mai eftine ḑiare române.

„Amiculŭ Familiei“ ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. Apare regulatŭ în 1/13-a și 15/27-a ḑi a fie-cărei lune în numerĭ câte 2—3 cóle; — și publică: novele, poesii, romanurĭ, aventurĭ picante, impresiunĭ de călĕtoriă, studii socialĭ; — articlii scientificĭ mai alesŭ din sferă economiei și a higienei de casă. — »Scirĭ din lumea mare« cu preferință acelea, carĭ interesézä mai de aprópe societatea românéscă, — „principiă din viață și notițe de petrecere. Fie-care numĕrŭ este bogatŭ și frumosŭ ilustratŭ. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e numai **4** fl. pre ½ anŭ **2** fl., pre ¼ de anŭ **1** fl. v, a. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Preotulŭ romanŭ.“ Ḑiarŭ bisericescŭ, scolasticŭ și literarŭ. Apare regulatŭ în 1-a și 16-a ḑi (c. n.) a fie-cărei lune, în numerĭ câte de 1¼—2½ cóle și publică: „articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice“ — tractate dogmatice, istorice, juridice, moralĭ, pastoralĭ, dar mai alesŭ ritualĭ, — predice pre dominecĭ, serbătorĭ și diferite ocasiunĭ, mai alesŭ pentru ocasiunĭ funebralĭ, precum și »schițe de predicĭ,« și orĭ-ce amenunte aplicabilĭ în predicĭ, »catechese« și alte »învĕțăturĭ pentru poporŭ, tractate pedagogice, didactice, studii și recensiunĭ literare, scirĭ — din sfera bisericéscă, scolastică și literară — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e **4** fl., pre ½ **2** fl., pre ¼ **1** fl. — Pentru România pre anulŭ întregŭ **10** francĭ — lei, — plătibilĭ în bilete de bancă orĭ în timbre postalĭ.

„Cărțile Săteanului Românŭ.“: Pentru tóte trebuințele poporului românŭ. Apare în fie-care lună câte una carte de 1—1⅛ cólă — și publică: »novele poporale, istorióre, fabule, poesii, anecdote, proverbii« și alte »amenunte de învĕțătură și petrecere, cunoscințe de economiă, industriă, higienă ș. a., — »scirĭ din lumea mare« mai alesŭ acelea cari mai de aprópe atingŭ pe poporulŭ nostru. — Prețulŭ de prenumerațiune pre unŭ anŭ întregŭ e numai **1** fl. v. a., pentru România **2** francĭ **50** banĭ — plătibilĭ în timbre postalĭ.

Tóte aceste trei ḑiare deodată abonate costau pre anulŭ întregŭ 8 fl. v. a., pentru România 20 francĭ — lei.

Esemplare complete dela începutulŭ anului mai sunt câteva.

Aceia, carĭ vorŭ aboná tóte trei ḑiarele nóstre, orĭ barem doue din ele, vorŭ primí îndată gratis patru portrete fórte frumóse.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratis orĭ cui.

A se adresá la: **Cancelaria „NEGRUȚIU“** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vênḑare următórele **opurĭ de minune eftine:**

Amorŭ și dincolo de mormêntŭ. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 30 cr. — **Biblioteca Săteanului Românŭ.** Cartea I., II., III., IV., cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr. — **Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr. — **Colectă de Recepte** din economiă, industriă, comerciu și chemiă pentru economĭ, industriașĭ și comercianțĭ. Prețulŭ 50 cr. — **Apologiă-** Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr. — **Renascerea limbei românescĭ** în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silasi. Broșura I. și II. Prețulŭ fie-căreia e 40 cr. — Ambele împreună 70 cr. — **Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr. — **Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr. — **Ifigenia în Tauris.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr. — **Branda séu Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novela istorică națională. Prețulŭ 20 cr. — **Elŭ trebue sĕ se însóre.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 25 cr. — **Secretele alor trei nopțĭ** séu trei morțĭ vii. Romanŭ anglesŭ după Frankstein de Pamfiliu I. Grapini. Prețulŭ 50 cr. — **Herman și Dorotea** după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețulŭ 50 cr. — **Economiă** pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II, Prețulŭ 30 cr. — **Petulantulŭ.** Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șiluțŭ. Prețulŭ 50 cr. — **Nu mĕ uita.** Colecțiune; de versurĭ funebralĭ urmate de iertăciunĭ, epitafie ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Tóte acestea 20 opurĭ deodatŭ procurate se dau cu prețulŭ bagatelŭ de 3 fl. 60 cr.

Tipografia Alexi Brașovŭ.